

Scrisoarea I de Mihai Eminescu - prezentare generala

Apare in anul 1881, la 1 februarie, e publicata in revista "Convorbiri literare" si apartine ciclului de satire intitulat "Scrisori", in care satira sociala se impleteste cu meditatie filozofica.

Tema reflecta cosmogonia (nasterea, evolutia si stingerea universului) si conditia geniului. Aceste aspecte sunt subordonate relatiei omului cu timpul.

Motive

? specifice

- timpul bivalent
- luna
- batranul dascal
- geneza (haosul si creatia)
- extirectia

? generale

- fortuna labilis
- fugit irreparabile tempus

-Structura si semnificatii-

1) Tabloul I – motivul contemplatiei

Cadrul temporal este cel nocturn, acesta fiind timpul marilor revelatii, timp care favorizeaza meditatie, contemplatia: "Cand cu gem ostenite sara suflu-n lumanare/ Doar ceasornicul urmeaza lung-a timpului carare." Asadar noaptea fixeaza cadrul de factura romantica (noaptea este sugerata in spatiul uman prin lumanarea aprinsa, iar in spatiul exterior, prin prezenta lunii). Stingerea lumanarii coincide cu aparitia lunii, care favorizeaza intrarea in spatiul contemplatiei, al visului. In aceasta atmosfera de liniste, se dezvolta antiteza timp uman – timp universal: ceasornicul, care introduce motivul timpului, masoara conditia trecatoare a omului, inclusiv a batranului dascal. "Lung-a timpului carare" constituie timpul universal, etern.

Luna, vesnica asemena timpului universal, este suverana pe cer; ea reflecteaza atat universul cosmic, cat si pe cel terestru si tot ea da masura suferintelor umane: "Luna varsa peste toate voluptoarea ei vampaie,/ Ea din noaptea amintirii o vecie-ntreaga scoate/ De dureri pe care in sa le simtim ca-n vis pe toate."

2) Tabloul al II-lea – motivul lunii

Luna apare aici ca un astru magic, de adoratie, simbol al puritatii ("lumina ta fecioara"), dar si in ipostaza de astru ce strajuieste peste imunitatile pamantului, peste marile pustietati si peste "miscatoarea marilor singuratate". Astrul il duce pe cel ramas treaz in spatiul visarii, in sfera

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

irealului, a oniricului.

Viziunea asupra oamenilor e determinata de ideea egalitatii oamenilor in fata mortii, idiferent de conditia sociala. Destinul uman sta sub semnul fortuna labilis (soarta nestatornica): "Desi trepte osebite le-au iesit din urna sortii/ Deopotriva-i stapaneste raza ta si geniul mortii;/ La acelasi sir de patimi deopotriva fiind robi,/ fie slabi, fie puternici, fie genii ori neghiobi!"

Diversificarea umana este imprevizibila si derizorie: Unul cauta-n oglinda de-si bucleaza al sau par,/ Altul cauta in lume si in vreme adevar,/ De pe galbenele file el aduna mii de coji,/ A lor nume trecatoare le insamna pe raboj;/ Iara altu-mparte lumea de pe scandura tarabii...". "Numele trecatoare" sunt un simbol al efemeritatii lumii. In acest cadru apare imaginea dascalului, a omului de geniu, personaj prin excelenta romantic, alcatuit pe antiteza trup-spirit. Comparat cu eroul mitologic Atlas, condamnat sa sustina bolta cerului "batranul dascal ilustreaza puterea divina a geniului. De asemenea, se contureaza contradictia romantica dintre imensitatea universului si precaritatea conditiei umane, fragile din punct de vedere fizic, material, dar superioara prin forta spiritului: "iar colo batranul dascal cu-a lui haina roasa-n coate,/ Intr-un calcul fara capat tot socoate si socoate". "Precum Atlas in vechime sprijinea cerul pe umar/ Asa el sprijina lumea si vecia intr-un numar".

3) Tabloul al III-lea – cosmogonia – se constituie pe trei secvente lirice: haosul (starea de increat), geneza si extinctia; acest episod are la baza un artificiu romantic – calatoria mentala, imaginara in timp a batranului dascal.

Poetul evoca imaginea universului dinaintea creatiei primordiale; reface poetic imaginea haosului, formuland notiunile filozofice in maniera mitica. Evoca un timp mitic prin sintagma "la-nceput". O sursa de inspiratie poate fi "Imnul creatiunii" din epopeea indiana "Rig-Vede", care contine idei si sintagme aproape identice: "Nu era fiinta , nu era nici nefiinta, atunci..."; in "Scrisoarea I": "La-nceput, pe cand fiinta nu era, nici nefiinta,/ Pe cand totul era lipsit de viata si vointa,/ Cand nu s-ascundea nimica, desi tot era ascuns.../ Cand patruns de sine insusi odihnea cel nepatruns/ Fu prapastie? gume? Fu noian intins de apa?"

Poetul neaga cunoasterea rationala: "N-a fost lume priceputa si nici minte s-o priceapa" dar si pe cea senzoriala: "Dar nici de vazut nu fuse si nici ochi care s-o vaza".

Conform vechii filozofii indice, se presupune ca ideea preexista materiei: "Umbra celor nefacute nu-ncepuse-a se desface".

Atributul acestui cadru este "eterna pace".

In toate cosmogoniile, intunericul precede lumina, iar dimensiunile nu exista, ele se creeaza progresiv, fiind cuprinse in neant, in haos; increatul atemporalitatii.

Geneza inseamna trezirea materiei din pacea eterna, trezire care se datoreaza punctului in

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

miscare ("samburele genezii" dupa Kant): "Dar deodat-un punct se misca...cel intai si singur. Iata-l/ Cum din chaos face muma, iara el devine tatal.../ Punctu-acela de miscare, mult mai slab ca boaba spumei,/ E stapanul fara margini peste marginile lumii.../ De-atunci negura eterna se desface in fasii,/ De atunci rasare lumea, luna, soare si stihii...". La baza creatiei sta un impuls vital; "punctul" este miscat de o Forta Originara. Creatia se justifica de la sine, dar si prin intermediul dorului. Se dezvolta antiteza dintre planul terestru si cel cosmic, lumea oamenilor fiind minimalizata: "Iar in lumea asta mare noi, copii ai lumii mici,/ Facem pe pamantul nostrum musuroaie de furnici". In vastitatea spatiilor, pamantul este locuit de "microscopia popoare", oamenii sunt animati de vointa oarba de a trai (Schopenhauer) – "dorul nemarginit de viata". Lumea intreaga e "o clipa suspendata" in oceanul de intuneric; civilizatiile ce se succed pe pamant sunt neinsemnate in raport cu imensitatea spatiilor cosmice.

Gandul batranului dascal calatoreste apoi "mii de veacuri inainte", cugetatorul vazand cum intregul univers se stinge. "Soarele, ce azi e mandru, el il vede trist si ros/ Cum se-nchide ca o rana printre nori intunecosi,/ Cum planetii toti ingheata si s-azvarl rebeli in spat,/ Ei, din franele luminii si ai soarelui scapti;/ Iar catapeteasma lumii in adanc s-au innegrit,/ Ca si frunzele de toamna toate stelele-au pierit."

Poetul insereaza motivul ruinelor, proiectat la scara intregului Univers, peste care se aterne din nou "eterna pace". Prabusirea catapetesmei lumii amplifica deceptia poetului asupra destinului uman, neinsemnat in raport cu dimensiunile cosmosului.

4) In tabloul al IV-lea, chiar destinul omului de geniu este supus unei degradari vizibile. Nemurirea ramane pentru batran o iluzie, care este sanctionata prin tonul compatimitor "o, sarmane". Posteritatea ignora valoarea, meritele reale; superioritatea geniului este resimtita ca o grava ofensa. Cei limitati sunt preocupati mai degraba de "pacatele si vina" omului de geniu, de cancanurile vietii biografice a acestuia: "Toate micile mizerii unui suflet chinuit/ Mult mai mult ii va atrage decat tot ce ai gandit."

Nimicnicia, zadarnicia actiunii, conducitatea lumii amplifica amaraciunea poetului, pentru ca in fata mortii, indiferent de inegalitatile din timpul vietii, toti sunt egali: Mana care-au dorit sceptrul universal si ganduri/ Ce-au cuprins tot universal incap bine-n patru scanduri."

5) Tabloul al V-lea – in acest tablou se revine la cadrul initial, reluandu-se motive precum: luna, imposibila soarta schimbatoare a umanitatii; visul, care atenueaza durerea existentiala, lumanarea, dupa stingerea careia luna ridica "mii de umbre".

Luna dezvaluie, alaturi de frumusetile naturii, tristul adevar al identitatii oamenilor cu ei insisi si al tuturor cu omenia intreaga din perspectiva mortii : "Si pe toti ce-n asta lume sunt supusi puterii sortii/ Deopotriva-i stapaneste raza ta si geniul mortii!"

"Scrisoarea I" este un poem solemn, grav, o meditatie profunda asupra destinului uman si asupra

celui universal.

Limbajul este natural, limpede, expresiile intelectualizate alternand cu limbajul popular.

Poemul este structurat pe o ampla antiteza intre destinul omului comun si cel al omului de geniu, intre spatiul uman terestru si cel universal cosmic.

Plasticitatea ideilor este amplificata prin intermediul figurilor de stil: epitetul ("voluptoasa vampaie", "noapte adanca" etc.), metafora ("luna tu, stapan-a marii"), comparatia ("ca si frunzele de toamna, toate stelele-au pierit") etc.

Prozodia: masura este ampla, de cinsprezece – saispzezece silabe, ritmul trohaic netinand dinamica discursului liric, rima – pereche (rima feminina alterneaza cu cea masculina).